

INPUT WO=MEN
TWEEDE KAMERVERKIEZINGEN

2021

Gendergelijkheid is een recht, geen luxe

Gender, vrede en veiligheid

women
Dutch Gender Platform

GENDER, VREDE EN VEILIGHEID

De wereldwijde COVID-19 pandemie zet in veel regio's de vrede en veiligheid extra onder druk. De economie daalt, banen gaan verloren en niet iedereen verkeert in goede gezondheid of heeft toegang tot gezondheidszorg. Daarbij is er sprake van voedselonzeekerheid, verlies van sociale netwerken, minder publieke diensten, oplopende spanningen en misbruik van macht en militaristisch ingrijpen. De pandemie verhoogt de kans tot oplopend conflict en zet de rechten en veiligheid van vrouwen en meisjes wereldwijd nog meer onder druk.

1. Versterk de representatie en participatie van vrouwen en vrouwelijke leiders in besluitvorming rond crisisrespons en vredesprocessen

Bij het uitbreken van crisis zijn vrouwen wereldwijd oververtegenwoordigd in acute hulp. Vrouwen mediëren actief tussen strijdende troepen en dragen bij aan de stabiliteit en wederopbouw van hun land. In conflict zijn zowel vrouwen en meisjes, als mannen en jongens slachtoffer, nabestaande, militair, rebel of vredesactivist. Toch zijn vrouwen en meisjes ondervertegenwoordigd in besluitvorming rond crisisrespons, conflictresolutie, hulp- en herstelinspanningen. Zo is ruim 70% van de zorgverleners tijdens de wereldwijde COVID-19 crisis vrouw, maar wordt slechts 25% van de senior leiderschapsposities door vrouwen bekleed.

Beleid en programma's zijn alleen effectief als zij aansluiten op de realiteit van vrouwen, mannen, meisjes, jongens en gender non-conforme personen. Het is fundamenteel dat bij het ontwerp en de uitrol aandacht is voor de verschillende impacts van crises en conflict - evenals van beleidsmaatregelen - op vrouwen, meisjes en jongeren. **Daarom is in alle onderdelen van ons buitenlands- en defensiebeleid, ontwikkelingssamenwerking, noodhulp, handel- en binnenlands beleid een *genderlens* nodig, evenals grotere representatie en participatie van vrouwen in besluitvorming.**

Het vereist inspanning om structurele belemmeringen voor de participatie van vrouwen en gendergelijkheids- en vrouwenrechtenorganisaties, zoals vooroordelen en schadelijke gendernormen, weg te nemen. Stel daarom, conform VN-Veiligheidsraad Resolutie 1325, een strategie vast om de participatie van vrouwen en jongeren in politieke en conflictcycli actief te vergroten en voorkom discriminatie en uitsluiting van deze groepen.

Ook bij andere onderdelen van vredes- en veiligheidsprocessen, zoals repatriëring, hervestiging, ontwapening, demobilisatie en re-integratie, het ontwerpen van vluchtelingenkampen en humanitaire hulp, moeten de behoeften en wensen van vrouwen, meisjes en jongeren worden geïntegreerd. **Dit kan door actief de betekenisvolle betrokkenheid en vertegenwoordiging van deze groepen te ondersteunen**, zowel in de ontwikkeling van beleid en programma's als in de besluitvorming erover. Maak daarnaast strategischer gebruik van de partnerschappen met maatschappelijke organisaties. Betrek en raadpleeg gendergelijkheids- en vrouwenrechtenorganisaties, waaronder diaspora-organisaties in Nederland, systematisch over relevant beleid. Van beleid rond migratie en vluchtelingen, tot de ontwikkeling van nationale actieplannen, ontwikkelingsbeleid, vredeshandhaving en militaire missies.

2. Bescherm vrouwenrechtenactivisten en vredesopbouwers

Wereldwijd zijn we getuige van een inkrimping van de maatschappelijke ruimte, onderdrukking van kritische stemmen en het terugdringen van de rechten van vrouwen en gender non-conforme personen. Tijdens de huidige COVID-19 crisis nemen overheden maatregelen die, bewust en onbewust, de rechten van vrouwen ondermijnen. Denk aan de Hongaarse premier Viktor Orban, die de pandemie aangreep voor alleenheerschappij en *passant* de rechten van transpersonen terug probeert te draaien. Of de Colombiaanse vrouwenrechtenactiviste Carlota Isabel Salinas Pérez, die in haar huis werd vermoord. Door de maatregelen kon zij zich niet verplaatsen om buiten bereik van haar vijanden te blijven.

De inperking van de vrijheden van vrouwenrechtenactivisten en vredesopbouwers heeft op de lange termijn impact op de stabiliteit, goed bestuur en wederopbouw van een land. Het is cruciaal die **vrijheden in het binnenland en buitenland actief te beschermen en verdedigen**. Ook via het ondersteunen van maatschappelijke organisaties en vrouwenrechtenorganisaties die zich tegen bovengenoemde trends keren.

Vrouwelijke mensenrechtenverdedigers en vredesopbouwers lopen vanwege hun kritiek op bestaande machtsstructuren bovendien extra kans op (seksueel en) gendergerelateerd geweld. **Zet daarom ook in op de bescherming van individuele en georganiseerde vrouwenrechtenactivistes en vredesopbouwers**, conform de VN Verklaring (1998) en de EU-richtlijnen (2008) voor mensenrechtenverdedigers. Samenwerking en kennisdeling met internationale netwerken, ook van diaspora vrouwenorganisaties in Nederland, is hierbij cruciaal. **Ook in strategische partnerschappen dient de veiligheid van vrouwenrechtenactivisten te worden gewaarborgd.**

Monitor ten slotte de impact van (financiële) anti-terreur maatregelen op maatschappelijke organisaties, waaronder lokale vrouwenorganisaties, conform VN-Veiligheidsraad Resolutie 2242, en pas aan daar waar nodig om de autonomie en kritische stem van lokale vrouwenrechtenorganisaties te blijven respecteren.

3. Alloceer voldoende financiële middelen

Zet in op voldoende en flexibele financiering voor programma's en interventies die bijdragen aan inclusieve vrede en veiligheidsprocessen. Volg daarin de VN en EU-richtlijnen en alloceer 15% van de ODA-gelden voor inclusieve vrede en veiligheid.

Veel situaties vereisen flexibele programma's waarbij gelijktijdig wordt ingezet op stabiliteit, humanitaire respons en ontwikkelingssamenwerking. Maak financiering van deze programma's mogelijk, met behoud van een budget en personeel voor programma's gericht op gendergelijkheid en vrouwenrechten.

Financier bovendien alleen **gender responsive humanitaire programma's van maatschappelijke organisaties**. Financieringsstromen zijn effectieve instrumenten om na te gaan of programma's ook ten goede komen van in de samenleving gemarginaliseerde groepen. In crisis- en (post)conflictsituaties zijn dat regelmatig vrouwen, meisjes en jongeren. Zo zijn in veel landen vrouwen verantwoordelijk voor de zorg en gezondheid van hun gezin. Zij moeten zeggenschap hebben over veilige toegang tot bijvoorbeeld water, brandstof en voedsel.

Alloceer ook voldoende financiële middelen voor onderdelen van de Rijksoverheid die betrokken zijn bij inclusieve vrede en veiligheid. Zo is een investering nodig om militair, politie- of bijvoorbeeld ambassadepersoneel te trainen. Om hen verantwoordelijk te maken om militaire, politie-, diplomatieke, ontwikkelings- en humanitaire missies structureel aan te laten sluiten op de verschillende veiligheidsbehoeften en eisen van vrouwen, mannen, meisjes, jongens en gender non-conforme personen.